

Wes Anderson'ın "Büyük Budapeşte Otel" Görüntü Kurgusunun Denge İlkesi Üzerinden İrdelemesi

ÖZ

Günümüzde görüntü kurgusu, filmlerin anlatılarını doruğa taşıyan başlıca enstrümanlardan biri olarak kullanılmaktadır. Mekânsal anlamda sahne, içeriği bütünleyen somut hacimler ile donatılmaktadır. Bununla birlikte bu hacimlerin kompozisyon özellikleri ile anlatıyı bütünleyen bir etki alanı da yaratılmaktadır. Özenli bir şekilde tasarlanmış film sahnesi, hikâyeyi bütünleyerek izleyiciyi olduğu yerden koparıp filmin içine çekebilmektedir. Mekânsal nitelikler ve ölçüler sahne içinde aldıkları konumlar ile birer hikâye anlatıcısına dönüşmektedirler. Görsel değerler aracılığı ile atmosfer yaratılabilmesi için temel tasarım prensipleri sahne tasarımı sırasında kullanılmaktadır. Bu bakış açısıyla Wes Anderson'ın kariyerinin zirvesi olarak nitelendirilen Büyük Budapeşte Otel filmi çalışma kapsamında incelenmiştir. Filmin sahip olduğu yüksek görsel cazibe ve bunu anlamlandırma çabası filmin örnek olarak irdelenmesinin ana nedenidir. Bu bağlamda filmde seçkisiz örnekleme yöntemi ile 1111 adet ekran görüntüsü alınmıştır. Alınan görüntülerin içerdiği denge ilkesi ile tasarlanan kompozisyonlar; simetrik ve asimetrik olarak sınıflandırılmıştır. Bu veriler tablo haline dönüştürülerek araştırmada sunulmuştur. Yeşil ekrandan faydalanılan bazı sahneler de ayrı bir tablo halinde derlenmiştir. Çalışma sonucunda filmdeki anlatıların, denge unsurunu yoğun şekilde içeren çerçeveler ile sunulduğu görülmüştür. Çerçeve ebatlarının zamana göre değişimi ise bu çabaya bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Büyük Budapeşte Otel filminde yakalanan güçlü görsel ahengin, temel tasarım prensipleri kullanılarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görüntü Kurgusu, Wes Anderson, Büyük Budapeşte Otel Film, Temel Tasarım Prensipleri, Denge.

Ayşegül DURUKAN

Dr. Öğr. Üyesi,

Akdeniz Üniversitesi Mimarlık

Fakültesi İç Mimarlık Bölümü,

aysegul.drukan@gmail.com

[https://orcid.org/0000-0002-](https://orcid.org/0000-0002-0888-5531)

0888-5531

ISSN

1307 - 9700

Araştırma Makalesi

Akdeniz Sanat Dergisi

Cilt: 14, Sayı: 26

Makale Gönderim

13.05.2020

Makale Kabul

20.07.2020

A Study Of Wes Anderson “The Grand Budapest Hotel” Picture Editing Through The Principle Of Balance

Ayşegül DURUKAN

Asst. Prof. Dr.,

Akdeniz University,

Architecture Faculty Interior

Architecture Department,

aysegul.drukan@gmail.com,

[https://orcid.org/0000-0002-](https://orcid.org/0000-0002-0888-5531)

0888-5531

ISSN

1307 - 9700

Research Article

Journal of Akdeniz Sanat

Vol: 14, No: 26

Received

13.05.2020

Accepted

20.07.2020

ABSTRACT

Nowadays picture editing is used as the main instrument that leads the movie narratives directly to success. By the spatial content the stage is composed with concrete volumes that integrates the context. However, with the compositional properties of these volumes comes the sphere of influence that unites the narrative. A movie scene that has been designed in an elaborate manner, can capture the attention of the audience by integrating the whole story. Spatial qualities and dimensions transform into one each a narrator with their attitude and location in the scenery. To create an atmosphere with the aid of visual values, the principles of basic design are used on the stage design. This study analyzes the so called the peak of Wes Anderson’s career; “The Grand Budapest Hotel” from this point of view. The highly visual appeal that the movie harbors and the effort/the urge to interpret all this, are the main reasons of this study. In this regard, 1111 scenes were captured from the movie with the use of random sampling method. The screenshots have been classified by the compositions related to balance values which are symmetrical, asymmetrical. The data collected has been presented on the study with tables. Some scenes provided with green screen are presents too, on the tables. As a result of the study, it has been seen that the narratives in the movie are presented with the frames containing the balance element intensely. The changes in the proportions of frame by time is an example of this effort. The movie, “The Grand Budapest Hotel” is valued as a work of art that demonstrates that the powerful visual harmony in the cinema occurs with the usage of basic design principles.

Keywords: Picture Editing, Wes Anderson, The Grand Budapest Hotel, The Principles of Basic Design, Balance.

GİRİŞ

İzleyiciyi olduğu yerden alıp, farklı bir dünyanın içine çeken şeyin sadece hareket eden görsellerden ibaret olması sinemanın en kafa karıştırıcı gerçeğidir. Çerçeve ile sınırları belirlenmiş görsellerin, yönetmenin kendine has yöntemi ile şekillenmiş birer akış olması da cabasıdır. Tüm bu gerçeklikler ile birlikte sinema sanatı, izleyicinin tüm dikkatini ve ilgisini üzerine çekebilecek bir güce sahiptir. Filmlerin içerdiği görsel girdiler ise bu cazibenin yaratılmasında kullanılan en önemli etkenlerden biridir.

Sinemada anlatılan hikâye 'görüntüler' aracılığı ile betimlenmektedir. Görüntü unsurları, sahnenin oluşması için gerekli detayları içeren bilgi kaynaklarıdır. Sinemada, görüntü; belirli bir dekor veya mekânın içinde oynanan rol, bir arada olan olay olarak da ele alınabilmektedir (Kafalı, 2000, s. 3). Sinemada sahne; stüdyo setleri, arkadan projeksiyonla film, resim verilmesiyle, yeşil ekranla, bazen gerçek arka plan ile oluşturulabilmektedir. Film karesi içinde oyuncunun, hayali karakterin göstergesi olduğu kadar dekor da bir gösterge olarak kullanılmaktadır. (Esslin, 1996, s.60). Sinemada görüntüler aracılığı ile anlatılan hikâyeler desteklenmektedir. Sahne için mekân düzenlemesi yaparken görüntüler aracılığıyla atmosferik etki oluşturulmaktadır. Görüntü kurgusunun doğru açıdan çekimleri ile sahnenin atmosferik etkisi sağlanmaktadır (Sokolov, 2012, s. 90). Kurgu yoluyla, görüntüler düzenlenerek anlamlı bir bütün haline getirilmektedirler. Hikâye ile görüntü arasındaki veri donanımının güçlülüğü etkileyiciliği artırmaktadır. Hikâyenin içeriği ile örtüşen mekânsal ayrıntılara, günümüz sinemasında büyük başarıyla yer verilmektedir. Hikâyeyi bütünleyen niteleyen hacimlerin ve tüm detayların teşhisi ile birlikte tüm anlatılmak istenenleri, simgeleyen hacimlere kavuşulmaktadır. Çoğu zaman sahnenin bilgi verici detaylar içermesiyle, anlatılan hikâyenin görsel boyutu tamamlanıp, atmosferik etki yaratılabilmektedir. Sahnelerin izleyici üzerindeki tesir gücünü ise çerçeve (kadraj) domine etmektedir. Çerçevenin kompozisyon düzeni algının oluşmasında büyük bir görev üstlenmektedir. Görüntü, bu bağlamda anlatıya ait bilgiyi aktaran kompozisyonlar bütünüdür.

Kastedilen şeylerin anlatımının zorluğu ile karşı karşıya olan sinema sanatında temel tasarım prensipleri sıklıkla kullanılmaktadır. Temel tasarım prensiplerinin kullanımı ile görsel bütünlük ve estetik yakalanabilmektedir. Bu etki ise yönetmenin izleyiciyi etkileyebilmesi için sahip olduğu en önemli araçlardan biri haline gelmiştir (Vreeland, 2015, s. 35). Sinemada sahnenin mekânsal düzenlemesi, oyuncular kadar büyük bir gösterge kabul edilmektedir. Sinema sanatında mekân, kendi içerdiği hacimler ve bu hacimlerin birbirleri ile olan ilişkileri aracılığıyla izleyici ile iletişime geçmektedir. İrili ufaklı şekillerin birlikteliği ile oluşan sahne tasarımı ile mekânın dillenişi sağlanarak, verilmek istenen mesajlar izleyiciye iletilmektedir. Wes Anderson filmleri, sinematik oyuncak evleri gibidir. Onların çekiciliği ise çerçeve ile doğal olanın yeniden yaratımındaki mükemmeliyettir (Austerlitz, 2010, s. 382). Yönetmen çerçeveyi bir sanat eseri gibi kullanmaktadır. Wes Anderson'ı birçok yönetmenden ayıran özelliğın, mekânsal özelliklere yaptığı vurgudur.

Çerçeve kullanımında, kompozisyon içindeki görsel ağırlığın tutarlılık ya da istikrarsızlık taşıması olağandır (Hurbis-Cherrier, 2012, s. 50). Bu kompozisyonların oluşturdukları düzen veya düzensizlik ise algı yönteminin başlıca elemanlarını oluşturmaktadır. Görsel nitelikler, bu şekilde çok dikkat çekici birer enstrümana

dönüşmektedirler. Wes Anderson, filmlerinin içinde geçen her kareyi bir bulmacanın parçası gibi özenle tasarlaması ile dikkatleri üzerinde toplamaktadır. Yönetmen, filmin sahip olduğu örüntü içinde oluşturmak istediği atmosferi ve kahramanın dünyasını mekân tasarımı aracılığı ile ifade etmektedir (Lee, 2016, s.12). Sinemada da tasarım süreci, diğer sanat alanlarında olduğu gibi ilerlemektedir (Adiloğlu, 2005, s.28). Mekansal öğelerin çerçeve içinde değerlendirilme şekilleri, adeta film içinde anlatılan hikâyeye vurgu yapan görsel unsurlar olarak kullanılmaktadırlar. Wes Anderson filmlerinde kullanılan denge unsuru, atmosferik mekânın oluşmasına yardımcı olmaktadır. Sahnelerin içerdikleri denge unsurlarının, mekânsal anlamda görsel değerler olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Bu çalışmanın konusu; Büyük Budapeşte Oteli filmi sahnelerinin, temel tasarım ilkelerinden denge unsuru üzerinden incelenmesidir. Çalışma çapında Büyük Budapeşte Oteli filmi sahne kompozisyonları, denge içerikleri ve nitelikleri bazında irdelenmektedir.

DENGE

Denge; kompozisyon bütünlüğünü sağlayan en önemli temel tasarım prensiplerindedir. Anlatı içindeki güç veya ağırlığın dağılımının prosedürüdür (Ocvirk ve diğer., 2015, s.68). Temel tasarım prensiplerinden denge unsurunun kullanımına mimari kompozisyonlarda sıkça rastlanılmaktadır (Ching, 2004, s.330). Aynı şekilde doğanın bir ilkesi ve içinde var olan bir kavramdır. Doğal formasyonlar içindeki oran-orantı, renk, doku içinde birbirlerini tekrar eder şekilde varlığı görülmektedir. İnsan yapımı tasarımlar da şüphesiz ilhamı bu yaratılardan almıştır. Biçimlerin, renklerin, dokuların, yönlerin, aralıklar ve ölçülerin birbiriyle olan uyumu dengeyi oluşturmaktadır (Atmaca, 2014, s.70). Denge; tasarımı oluşturan parçaların tanımlı ve estetik bir biçimde değerlendirilme şeklidir. İçinde bulunan çekim merkezlerinin karşıtılarıyla oluşturduğu bir duruştur (Batchelder, 1906, s.8). Ölçek bazındaki denge ise bir kompozisyonun içindeki çekici özelliklerin uyumu olarak anlatılmaktadır (Batchelder, 1906, s.9). Denge; kompozisyon içindeki birimlerin görsel ağırlığıdır. Diğer bir ifadeyle görsel yoğunlukların dağılımıdır. İçinde denge barındıran tasarımların tanımlı estetik bir şekilde konumlandırılmaları ve anlamlı bir bütünlük oluşturmaları ile kompozisyon içinde denge elde edilmektedir.

Tasarımda denge ağırlıklı olarak simetrik ve asimetrik kullanılmaktadır. Simetrik, asimetrik denge örnekleri incelendiğinde; simetrik dengeye üç, asimetrik dengeye dört yolla ulaşıldığını görmek mümkündür (Gürer ve Gürer, 2004, s.190). Bu ana dağılımlar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1: Denge prensibinin kompozisyon üzerinde merkezi, simetrik ve asimetrik olarak konumlanma şekilleri

SİMETRİK DENGE	MERKEZİ DENGE	ASİMETRİK DENGE

SİMETRİK DENGE

Simetri, optik bir dengede kurgulanmış formlar için kullanılmaktadır. Düzgün bir şekilde ortalanmış dengede olan parçaların, kompozisyon içindeki düzenini anlatmaktadır. Bir eksene göre öğelerin aynı eksende kendisini tekrarı ile simetrik denge oluşmaktadır. Sanatta en sık kullanılan ifade biçimidir. Doğada sıkça simetrik dengeye rastlanmaktadır (insan bedeni, hayvan bedeni, yaprak dokusu, vb.), (Holland, 2012, s.27). Simetrik denge, tekrara dayalı doğasından dolayı durağan ve tahmin edilebilir bir görsel yapı içindedir. Bu nedenle oturmuş, kararlı ve bütünsel değerleri oluşturan bir ifade biçimidir. Görsel tüm sanatlarda sıklıkla kullanılan bir denge formudur. Simetrik denge kullanımına en çok mimaride rastlanılmaktadır. Geleneğin, resmiyetin ve otoritenin vurgulandığı mekanlarda simetrik tasarımlar kullanılmaktadır (Nas & Topaklı, 2017, s.165). Dürüstlük ve saygınlığın psikolojik simgesi olduğu belirtilmektedir (Becer, 2011, s. 66). Simetri, karşılıklı denge içerdiği için eşitlik kavramı vurgulanır ve bu bağlamda tekdüzelik içerdiği de söylenebilir. Tablo 1'de kullanım şekilleri görülmektedir.

MERKEZİ DENGE

Merkezi (*Radyal*) simetride tasarlanmış öğeler merkezi bir noktadan kompozisyonun her köşesine eşit ağırlıkta ve şekilde yayılır. Orta alan odak olmak üzere, 360 derecelik bir yayılma ile dağılmaktadırlar (bkz. Tablo.1), (Becer, 2011, s.66). Merkezi denge ile simetriye ulaşmak oldukça kolaydır. Bununla birlikte yoğun kullanımı sıkıcı ve harekettten uzak bir görüntü oluşturabilmektedir. Diğer dengeler ile kombinlenerek kullanıldığında ise kompozisyonlara enerji ve hareket katar (Tomita, 2015, s.169). Tüm çizgiler merkeze doğru birleşir ve diğer tarafta bu hizada dağılır. Merkezi dengede formasyonun doğası gereği, vurgu çok temiz ve net bir şekilde uygulanmaktadır. Bu ise form dahilinde birlik ve beraberlik oluşturmaktadır (Pentak ve Lauer, 2014, s.107). Vurgu ile betimlenmek istenen veya altı çizilmek istenen göstergeler için merkezi denge kullanımı efektif bir sonuç vermektedir. Dini görsel anlatımlarda merkezi dengenin kullanımına sıklıkla rastlanılmaktadır (Batchelder, 1906, s.97). Tibet mandalaları ve Gotik katedraller bu duruma örnek oluşturmaktadırlar.

ASİMETRİK DENGE

Asimetrik dengede de simetrik dengede olduğu gibi optik ağırlık merkezi vardır (bkz. Tablo 1), (Becer, 2011, s. 66). Serbest tarzda farklı görsel ağırlıktaki elemanların optik denge ile düzenlemesiyle gerçekleştirilmektedir. Bu merkez etrafında denge farklı mesafe ve obje büyüklüklerinin arasındaki orantı ile sağlanmaktadır. Görsellerin hacimlerindeki oran, farklı objelerin veya farklı adetlerde kullanımı ile çözülmektedir (bkz. Tablo 1). Asimetrik denge bu bağlamda hareketlidir. Aynı zamanda eşit veya eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve vurgudaki elemanların düzenlemesidir (Çellek ve Sağocak, 2014, s. 266). Kompozisyon içindeki öğelerin; aralık, benzerlik, zıtlık, büyüklük, renk, şekil gibi betimleyici öğeler ile dengelenmesi ile asimetrik denge kurulabilmektedir. Yılmaz bu konuyu şu şekilde açıklamaktadır: “*Açık-koyu, yuvarlak-köşeli, düz-eğri, büyük-küçük, yatay-dikey, çok-az, ince-kalın, alt-üst, soğuk-sıcak, boş-dolu v.b. Denge, yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı gibi, “karşıt iki gücün denk gelmelerinden doğan durum” olarak tanımlanabilir*” (Yılmaz, 2009, s. 36).

Asimetrik denge, enformal denge olarak da adlandırılmaktadır (Batchelder, 1906, s.97). Simetrik denge, monotonluğundan çok uzaktır. Asimetrik denge, kompozisyon içinde yakalanması simetriye göre çok daha zordur. Kompozisyon olarak daha fazla hareket içermekle birlikte tasarımında da daha büyük özen ve incelik gerektirmektedir (Tomita, 2015, s.169). Tasarımda asimetrik denge kullanımı; ilgi çekiciliği, hareketliliği ve dinamizmi artırmaktadır. Cesur ve sorgulayıcıdır.

SİNEMA VE DENGE

Sinema sanatında, hikâyenin anlatım şekli en baskın olarak yönetmenin çerçeve kullanımındaki üslubu ile belirlenmektedir. Sinemanın akan görselleri içinde birbirini tamamlayan görsel efektlerin kullanımı ile pürüzsüz ve ideal bir ortamın izleyiciye sunulması mümkündür. Bu sununun efektif bir alan yaratması ise kullanıldığı yoğunluğa bağlı olarak şekillenmektedir. Hızla hareket eden görsellerin içinde denge, gerçek hayatta olduğundan çok daha yüksek derecede izleyiciye gösterilmesiyle, masalsi bir dünya imajının yaratılması kaçınılmazdır. Masalın, anlatılan içerikle birlikte akan görsellerle bu kadar güçlü desteklenmesi ise insan algısının optimal seviyede kullanılmasına neden olmakta ve izleyiciyi büyüdü dünyanın içine kolaylıkla çekebilmektedir. Wes Anderson, bu şekilde harmanlanmış filmlerin başarılı örneklerini sunan yönetmenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Wes Anderson, çerçeve içinde kullandığı denge ilkesi ile tasarlanan kompozisyonlar aracılığıyla hikayesine özel bir dünya yaratmaktadır.

Frank Lloyd Wright bir yapının ayakta kalabilmesi için mimarının malzemeyi, tuğla döşemeyi bilmesi gerektiğini söylemiştir. Aynı şekilde bir filmin sanat dünyasına katkıda bulunabilmesi için ise yönetmenin bir master planının olması ve kamerayı nereye koymasına gerektiğini bilmesi önemlidir (Sharff, 1982, s.55). Amerikan film yapıcılığındaki farklı isimlerden biri olan Wes Anderson, tam da anlatıldığı şekilde master planlarının detayı ve kamerayı nereye koymasına gerektiğini tam olarak her zaman biliyor olması ile isim yapmıştır (Seitz, 2015, s.238). Yönetmenin çerçeve içinde simetri ve denge kullanma tutkusu eserlerinde yoğun bir şekilde görülmektedir (Browning, 2011, s.145). Yönetmen görsel çerçeve içinde dengeyi objelerle veya detaylı dekoratif öğelerle sağlamak konusunda bir duayen haline gelmiştir. Eserlerindeki mekanlarda o kadar yoğun bir denge hakimdir ki, yönetmen adeta hikayesine özel bir dünya yaratır.

2014 yılında gösterime sunulan Wes Anderson filmlerinden Büyük Budapeşte Otel, görsel düzenlemesindeki mükemmeliyeti ile büyük yankı uyandırmıştır (87. Oscar ödüllerinde 9 dalda adaylığa gösterilmiş, 4 dalda Oscar almıştır), (Web 1, 2020). Wes Anderson, izleyicinin tüm dikkatini eserinin içinde yarattığı dünyaya çekmektedir. Büyük Budapeşte Otel çekimlerinde yeşil ekran teknolojilerinden faydalanılmıştır. Yeşil ekran çekimlerinden faydalanılan bazı sahneler aşağıdaki tablo içinde

Tablo 2: Yeşil ekranda yapılan çekim sahnelerinin gösterimi.

	BÜYÜK BUDAPEŞTE OTELI 1968	JELENI SKOK (STAG JUMP SEYİR NOKTASI)	OBSERVATUAR	FÜNİKÜLER	GABELMEISTER TEPEŞİ
YEŞİL EKRAN					
FİLM SAHNEŞİ					

Anderson filmlerinde, yaratıcı yöntemler sunmaya önem vermektedir (Orgeron, 2007, s.58). Anlatımların görsel boyutlarını bularak izleyiciye sunmaktadır. Büyük Budapeşte Oteli filmi içinde farklı dönemlerden kesitler verilmektedir. Hikâye başlıca 1930-40, 1968 ve 1985 yıllarında geçmektedir. Yönetmen bu dönemleri sahnelerken her dönem içinde rağbet edilen çerçeve oranını kullanmıştır. (1930-1940 arasındaki dönem için 1.375:1, 1960'lı yıllarda 2.35:1, 1980'li yıllarda ise 1.85:1çerçeve oranı popüler olarak kullanılmıştır), (Web 2, 2020), (bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Film içinde kullanılan çerçeve oranları ve zamana paralel değişimi

Çerçeve Oranı	ZAMAN DİLİMİ		
	1985	1968	1930'lar
1.85:1			
2.35:1			
1.375:1			

Wes Anderson filmlerinin görsel zenginliğinin, ağırlıklı olarak özgün çerçeve tasarımlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çerçeve kompozisyonlarındaki simetrik ve asimetrik denge kullanımının filme büyük bir cazibe kazandırdığı görülmektedir. Çerçevelerin zarif kurguları göz kamaştırıcı bir harmoni oluşturmaktadır. Bu durum o kadar belirgindir ki yönetmenin filmleri içinde oluşturduğu mekân düzenlemelerine, öyküden mekanlar gerçek hayatta kullanılmaya başlanmıştır (Allen, 2012, s.306). Rastlantısal seçki yöntemi ile filmde 1111 adet ekran görüntüsü alınarak, yönetmenin çerçeve içinde kullandığı denge unsurlarının niteliği incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda, film içinde geçen sahnelerden görüntüler ve bu görüntülerin içlerinde barındırdıkları denge unsurları gösterilmektedir (bkz. Tablo 4). Görsel bir ziyafete dönüşen bu güçlü etkinin anlaşılması adına, çerçeve genelinde denge prensibinin kullanımı ve türü de hemen tablonun yanında sınıflandırılmıştır.

DENGE		BÜYÜK BUDAPEŞTE OTEL FİLMİNDEN RASTLANTISAL OLARAK SEÇİLMİŞ SAHNELER VE İÇERDİKLERİ DENGE UNSURLARI					
MERKEZİ							
SİMETRİK							
ASİMETRİK							

Tablo 4: Rastlantısal seçki yöntemi ile filminden alınan görüntüler.

Tablo 4'de yer alan ekran görüntülerindeki görsellerden de belli olacağı şekilde Wes Anderson'ın kendine has bir çerçeve belirleme yöntemi bulunmaktadır. Bu yöntemde ağırlıklı olarak denge prensibi hakimdir (bkz. Tablo 4). Wes Anderson, "planimetrik sahneleme" olarak adlandırdığı yöntem ile çekimlerini gerçekleştirmektedir. Bu yöntem kameranın 90 derecelik açıya yerleştirilmesi ile gerçekleştirilmektedir¹ (Web 1, 2020).

Şekil 1: Wes Anderson'ın simetrik çerçeve ve planimetrik sahneleme yöntemi üslubunu anlatan görsel (Web 3, 2020), (Web 4, 2019).

¹Wes Anderson'ın simetrik çerçeve kullanımını ve planimetric staging yaklaşımı şu linkten seyredilebilir: #Vimeohttps://vimeo.com/89302848

Anderson'a göre dünya detaylardan oluşmaktadır (Web 1, 2020). Yönetmen bu görüşünü filmlerine yoğun şekilde yansıtmaktadır ve görselliği bu konuda bir enstrüman gibi kullanmaktadır. Çalışma kapsamında rastlantısal seçki yöntemi ile alınan 1111 adet görselden başlıcaları, aşağıda içerdikleri denge unsurlarına göre ayrılarak tablolarda sunulmaktadır. Tablo 5, 6, 7 ve 8'de iç mekânda geçen sahnelerin, denge unsurları irdelemektedir. Tablo 9, 10 ve 11'de ise dış mekân sahnelerine dair incelemeler bulunmaktadır. Görsellerin temsil ettiği mekanlar tabloların sonunda listelenmiştir.

Tablo 5: Rastlantısal seçki yöntemi ile alınmış iç mekân görüntüleri I ve içerdikleri denge prensipleri.

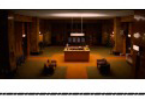

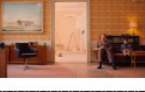
	BÜYÜK BUDAPEŞTE OTEL İÇ MEKAN SAHNELERİ	DENGE							
		MERKEZİ	SİMETRİK				ASİMETRİK		
		●	■ ■ ■	● ● ●	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	● ■ ■	● ■ ■
Yazarın Çalışma Odası									
Resepsiyon (B.B.O. - 1968)									
Spa (B.B.O. - 1968)									
Yemek Odası (B.B.O. - 1968)									
Bay Mustafa'nın Odası (B.B.O. - 1968)									
Yazar Odası (B.B.O. - 1968)									
Konsiyerj (B.B.O. - 1968)									
Koridor (B.B.O. - 1968)									
Oturma Odası (B.B.O. - 1930'lar)									
Berber (B.B.O. - 1930'lar)									
Koridor (B.B.O. - 1930'lar)									
Asansör (B.B.O. 1930'lar)									
Mustafa'nın Odası (B.B.O. - 1930'lar)									
Görevlilerin Yemek Salonu (B.B.O. - 1930'lar)									
M. Gustave'in Odası (B.B.O. - 1930'lar)									

 BÜYÜK BUDAPEŞTE OTEL İÇ MEKAN SAHNELERİ	DENGE							
	MERKEZİ	SİMETRİK				ASİMETRİK		
	●	■ ■	■ ● ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ●	● ■ ■ ■	● ■ ■
Mendl'in Pasta Fırını								
Tren Kompartmanı (1930'lar)								
Kontes'in Malikanesi								
Antre (Kontes Malikanesi)								
Koridor (Kontes Malikanesi)								
Hayvan Başları ile Süslenmiş Oda (Kontes Malikanesi)								
Mutfak (Kontes Malikanesi)								
Ofis (Kontes Malikanesi)								
Kütüphane (Kontes Malikanesi)								
Depolama Alanı (B.B.O.-1930'lar)								
Hapishane Ziyaretçi Alanı								
Meyhane								
Hapishane İç Avlusu								
Hücre 1								
Hücre 2								

Tablo 6: Rastlantısal seçki yöntemi ile çekilmiş iç mekân görüntüleri II ve içerdikleri denge prensipleri.

	BÜYÜK BUDAPEŞTE OTEL İÇ MEKAN SAHNELERİ	DENGE							
		MERKEZİ	SİMETRİK				ASİMETRİK		
			●	■ ■	■ ● ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	● ■ ■ ■
Hücre 3			■ ■						
Hücre Kapısı				■ ■					
Hücre 4				■ ■					
Mendl'in Pasta Fırını					■ ■				
Sıralama Salonu (Hapishane)				■ ■					
Avukat'ın Ofisi				■ ■					
Agatha'nın Odası				■ ■					
Müze				■ ■					
Mahzen (Hapishane)		■ ■							
Burç (Hapishane)		■ ■							
Hapishane Koridoru								■ ■	
Excelsior Palace Lobisi				■ ■					
Chateau Luxe Lobisi				■ ■					
Palazzo Principessa Lobisi				■ ■					
Hotel Cate Du Cap Lobisi				■ ■					

Tablo 7: Rastlantısal seçki yöntemi ile alınmış iç mekân görüntüleri III ve içerdikleri denge prensipleri.

	BÜYÜK BUDAPEŞTE İÇ MEKAN SAHNELERİ	DENGE							
		MERKEZİ	SİMETRİK			ASİMETRİK			
			●	■ ■	■ ● ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■ ■	● ■ ■ ■
Ritz İmperial Lobisi				■ ■ ■					
Teleferik			■ ■ ■						
Kilise			■ ■ ■						
Lobi (B.B.O. - 1940'lar)*				■ ■ ■					
Asansör (B.B.O. - 1940'lar)*				■ ■ ■					
Koridor (B.B.O. - 1940'lar)*					■ ■ ■				
Mahkeme Salonu				■ ■ ■					
Resepsiyon (B.B.O. - 1968)					■ ■ ■				
Elevator (G.B.H.- 1968)				■ ■ ■					
Author Home Office							■ ■ ■ ■		

Tablo 8: Rastlantısal seçki yöntemi ile alınmış iç mekân görüntüleri IV, mekanlar ve içerdikleri denge prensipleri

Wes Anderson'ın inceliklerle oluşturduğu çerçeve içeriği ile sorguladığı denge ilkesi ile tasarlanan kompozisyonlar ve planimetrik sahneleme yöntemi ile çekmiş olduğu Büyük Budapeşte Otelinden alınan iç mekân görüntüleri, yukarıdaki Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8'de incelenmiştir. Derlenen tüm kareler içinde denge kompozisyonunun varlığı görülmüş ve kullanılan dengelerin merkezi, simetrik ve asimetrik olduğu teşhis edilmiştir. Simetrik dengenin 3, asimetrik dengenin ise 4 farklı şekilde kullanımını inceleyen kareler tablolarda yer almaktadır.

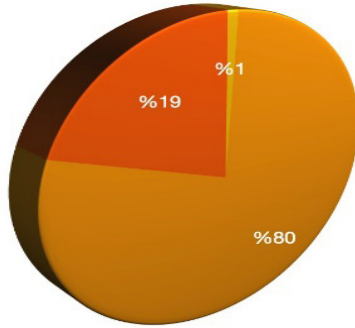
	BÜYÜK BUDAPEŞTE DIŞ MEKAN SAHNELERİ	DENGE							
		MERKEZİ	SİMETRİK			ASİMETRİK			
			●	■ ■	● ●	■ ■	■ ■	■ ■	● ■
Avukat'ın Ofisi					■ ■				
Müze					■ ■				
Cadde					■ ■				
Telefon Kulübesi					■ ■				
Palazzo Principessa					■ ■				
Buğday Tarlası				■ ■					
Tünel				■ ■					
Akaryakıt İstasyonu							■ ■		
Gabelmeister Tepesi				■ ■					
Rasathane				■ ■					
Teleferik				■ ■					
Teleferik Durağı								■ ■	
Manastır			■ ■						
Avlu				■ ■					
Sarp Kayalık				■ ■					

Tablo 10: Rastlantısal seçki yöntemi ile alınmış dış mekân görüntüleri II ve içerdikleri denge prensipleri.

BÜYÜK BUDAPEŞTE DIŞ MEKAN SAHNELERİ	DENGE						
	MERKEZİ	SİMETRİK			ASİMETRİK		
	●	■ ■	■ ● ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ●	● ■ ■ ■
Büyük Budapeşte Otel (1940'lar)*							
Büyük Budapeşte Otel Ön Cephesi (1940'lar)*							
Sıradağlar							
Tren							

Büyük Budapeşte Otel sahnelerinin çerçeveleri dahilinde içerdiği denge ilkesi ile tasarlanan kompozisyonlar ana hatları ile Tablo 4'de verilmiştir. Tablo 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11'de ise dengeli kompozisyonlar ile birlikte filmde geçen mekanlar da listelenerek irdelenmiştir. Tablo 5-8 iç mekânda geçen sahnelerin, Tablo 9-11 ise dış mekân da geçen sahnelerin denge ilkesi üzerinden irdelenmesini içermektedir.

● Merkezi ● Simetrik ● Asimetrik

Wes Anderson; ilginç senaryolar, eğlenceli filmler ve kendine özgü film yapım stili ile tanınmaktadır (Holifield, 2016, s. 31). Büyük Budapeşte Otel çerçeveleri içinde denge unsurlarının yoğun bir şekilde kullanımı ile birlikte kompozisyonu oluşturan farklı öğelerin belirli sıra içinde gösterimi ile de film boyunca bir simetri yaratıldığı gözlemlenmiştir. Öğelerin ya da mekanların parça parça gösterimi ile gözün bütünlenmesini sağlayan bir mekân algısı ve simetrisi film boyunca oluşturulmaktadır. Rastlantısal seçki yöntemi ile alınan ekran görüntülerinde 55 adet iç, 34 adet dış mekân görseli seçilerek tablo içinde içerdiği denge unsurları açısından irdelenmiştir. Rastlantısal seçki yöntemi ile alınan görsellerin incelenmesi sonucunda ağırlıklı olarak simetrik denge içerdikleri görülmüştür. Yapılan inceleme neticesinde iç ve dış mekanlar dahilinde %80 oranında simetrik denge, %19 oranında asimetrik denge ve %1 oranında merkezi denge kullanımına rastlanmıştır (bkz. Tablo 12). Simetrik denge kendi içinde üç farklı kriterde, asimetrik denge ise 4 farklı kriterde incelenmiştir. Simetrik dengeye göre kompoze edilen sahnelerde ağırlıklı olarak tam simetri kullanımı teşhis edilmiştir.

Tablo 11: Rastlantısal seçki yöntemi ile alınmış dış mekân görüntüleri III ve içerdikleri denge prensipleri

Tablo 12: Büyük Budapeşte Otel filminden rastlantısal seçki yöntemi ile alınan görsellerdeki dengensurlarının oranı

Denge unsuru, tasarıma uyum içinde bir bütünlük kazandıran niteliktedir. Görsel sanatlarda denge; kompozisyon içindeki nesnelerin, hacimlerin, renklerin ve dokuların belirli oranlar içinde konumlandırılmaları ile sağlanmaktadır. Hareketli görüntüler, sinemanın temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte hareketli görüntünün sinematografik bir değerde olabilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir (Özdemir, 2014, s.iii). Görüntünün taşıdığı kompozisyon bütünlüğü ve niteliği bunlardan biridir. Sinemada görüntü tasarımında tüm görsel sanatlarda olduğu gibi temel tasarım ilkelerinden faydalanılmaktadır. Belirli bir kompozisyon içinde denge ilkesinin kullanımı, o bütünün belirli bir ritim içinde düzenlenmesini sağlamaktadır. Sinema görüntülerinin oluşturdukları kompozisyonlar içindeki denge de aynı şekilde ritmik, beklenen, uyumlu bir etki yaratmaktadır. Çerçeveleme kapsamında simetri kullanımı, kompozisyon içinde estetiğin sağlanmasına hizmet bir nitelik taşımaktadır (Seçmen, 2020, s.39). Bunula birlikte simetri kullanımı ile çerçeve oluşturmak tüm yönetmenlerin kullandığı bir yaklaşım değildir (Seçmen, 2020, s.51). Aynı zamanda çerçevelemede sinematik yaklaşımların; adeta bir görsel yapı taşı olarak, istikrarlı kullanımı az sayıda yönetmen tarafından uygulanmaktadır (Kornhaber, 2017: 30). Wes Anderson eserlerinin sinematografik incelemesinde, çerçevenin simetrik kullanımı görülmektedir (Makrygianni, 2018, s.157). Yönetmenin, kullandığı çerçeveleme tekniğinde gösterdiği detaycılık ve özen adeta bir tasarım çalışması niteliğindedir (Holifield, 2016, s.14) Wes Anderson, çerçeveleme dahilinde simetri kullanımını kendi simgesi haline getirecek sıklıkta ve yoğunlukta kullanmaktadır (Seçmen, 2020, s.51). Yönetmenin, çerçevelerini içerdiği denge unsuru ve sıklığı bu simgenin oluşmasında baskın bir belirteç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Wes Anderson filmleri; özgün renk paletleri, simetri kompozisyonu ve tasarımda netlikleri ile bilinmektedir. Anlatılan hikâyeyi desteklemeyen objeleri çerçeve içine sokmamaktadır. Mekân ve mekânsal öğelerin bütünü hikâyeyi destekler ve vurgular şekilde yapılandırılmaktadır. Çerçeveleme kullanımında denge unsuru baskın şekilde kullanılmaktadır. (Holifield, 2016, s. 38). Bu kullanım yoğunluğunu ise kendi imzası haline getirmiştir. Bu çalışma kapsamında Amerikalı yönetmen Wes Anderson'ın Büyük Budapeşte Oteli filminin temel tasarım ilkelerinden denge unsurunu yoğun bir şekilde kullanan bir sinematografi sergilediği görülmüştür.

Sharff'a göre bir yönetmenin master planının olması gerekir. Yönetmen, kamerayı nereye koymasını gerektiğini hesaplayandır (1982, s.55). Büyük Budapeşte Oteli sahneleri üzerinde yapılan incelemede; Wes Anderson'ın, tam da bu seçki ve özenle tüm sahnelerini yapılandığı görülmüştür. Yönetmen, temel tasarım kriterlerini dikkate almaktadır. Filmin, tasarımı ve çerçeve içeriği dahilinde temel tasarım ilkelerinden denge unsuru kullanımının ön planda tutulduğu görülmektedir. Büyük Budapeşte Oteli görüntü kurgusunda, mekânların kusursuz bir denge içinde tasarlandığı görülmektedir. Mekânın içerdiği bu görsel bütünlük, ona masalsi bir atmosfer katmaktadır. Wes Anderson, Büyük Budapeşte Oteli filminde temel tasarım prensiplerinden denge unsurunu vurgusal bir yoğunluk taşıyacak nitelikte kullanmıştır. Filmin sahip olduğu görsel ahengin, denge prensibinin kullanımı ile bütünlüğe güçlendirildiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adiloğlu, F. (2005). *Sinemada mimari açılımlar: Halit Refiđ filmleri*, İstanbul: Es Yayınları.
- Allen, B. (2014). An innocent abroad, *Hudson Review*, Sayı:67, No:2, syf. 301-306.
- Atmaca, A. E. (2014). *Temel tasarım*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Austerlitz, S. (2012). *Another fine mess: a history of American film comedy*, Chicago: Chicago Review Press.
- Batchelder, E. A. (1906). *The principles of design*, İkinci baskı, Chicago IL: The Inland Printer Company.
- Becer, E. (2011). *İletişim ve graşık tasarım*, Ankara: Dost Kitabevi Yayınevi.
- Browning, M. (2011). *Wes anderson: why his movies matter*, USA: Green Publishing Group.
- Ching, F.D.K. (2004). İç Mekân Tasarımı Resimli, *İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi*.
- Çellek, T. ve Sağocak, A. M. (2014). *Temel tasarım sürecinde yaratıcılık. İstanbul: Graşık Tasarım Yayıncılık*.
- Erbay, M. (2015). "Sinemadan iç mimari yansımalar: Wes Anderson ve büyük Budapeşte oteli filmi üzerine bir değerlendirme" *1.Ulusal İç Mimari Tasarım Sempozyumu*, Sayı:1, No:1, syf. 275-286. Trabzon.
- Esslin, M. (1996). *Dram sanatının alanı: dram sanatının göstergeleri; sahne, perde ve ekrandaki anlamları nasıl yaratır*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gürer, L. ve Gürer, G. (2004). *Temel tasarım*, İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Holifield, K.B. (2016). "Graphic design and the cinema: an application of graphic design to the art of filmmaking". The University of Southern Mississippi, Sanat ve Tasarım Bölümü, Bitirme Tezi. Hattiesburg, Amerika.
- Holland, S. (2012). "The role of symmetry features in connectionist pattern recognition", Manchester Üniversitesi Fen Bilimleri ve Mühendislik Fakültesi, Doktora tezi, Manchester.
- Hubris-Cherrier, M. (2012). *Voice and vision: a creative approach to narrative film and dv production*, 6. Baskı, Boston, MA: Focal Press.
- Kafalı, N. (2000). *Görüntü dilinin çözümlenmesi*, Kurgu Dergisi, Sayı: 17, 1-13.
- Kornhaber, D. (2017). *Wes Anderson*, Urbana: University Of Illinois Press.
- Lee, S. (2016). Wes Anderson's ambivalent film style: the relation between mise-en-scène and emotion, *New Review of Film and Television Studies*, Sayı:14, No:4, syf. 409-439.
- Makrygianni, O. (2018). "Ways of visual stroytelling in fiction films and their reflections on the book". ESAD Matosinhos, Yüksek Lisans Tezi, Matosinhos, Portekiz.
- Nas, E. ve Topaklı, A. (2017). Kültürel kent imajını etkileyen büyükşehir belediyesi

logolarına öznel ve nesnel bir yaklaşım, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:4, Sayı:17, syf. 152-167.

Ocvirk, Stinson, Wigg, Bone ve Cayton. (2015). *Sanatın temelleri*. İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.

Orgeron, D. (2007). La camera-crayola: authorship comes of age in the cinema of Wes Anderson. *Cinema Journal*, Sayı: 46, No:2, syf. 40-65.

Özdemir, V. (2014). "Sinemada görüntü düzenlemesi: günümüz Türkiye sineması çerçevesinde bir değerlendirme", İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya ve İletişim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Pentak, S. ve Lauer D.A. (2014). *Design basics*, 9. Baskı, Boston: Cengage Learning.

Seçmen, E. A. (2020). Sinematografik çerçevelenmede simetri ve perspektif: Wes Anderson filmleri üzerine bir alan araştırması. *İNİF E-Dergi*, Yıl:5 Sayı:1, 39-54.

Seitz, M. Z. (2015). *The Wes Anderson collection: the grand budapest hotel*. New York, NY: Abrams.

Sharff, S. (1982). *The elements of cinema*, New York: Columbia University Press.

Sokolov, A. G. (2012). *Sinema ve televizyonda görüntü kurgusu*, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Tomita, K. (2015). Principles and elements of visual design: a review of the literature on visual design of instructional materials. *Educational Studies International Christian University*, Sayı:57, syf.167-174.

Vreeland, A. V. (2015). Color theory and social structure in the films of wes anderson. *elon journal of undergraduate research in communications*, Sayı 6, No: 2, syf.35-44.

Yılmaz, M. (2009). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKLARI

Web 1 <https://www.imdb.com/title/tt2278388/>, Şubat, 2020.

Web 2 <http://neiloseman.com/aspect-ratio/>, Şubat, 2020.

Web 3 <https://m.imdb.com/name/nm0027572/quotes>, Mart, 2020.

Web 4 <https://digistarsworkshop.com/framing-color-and-music-in-wes-andersons-films/>, Şubat, 2019.